

Nền tảng pháp lý “hút” dòng vốn vào chứng khoán

Năm 2015 được xem là năm bản lề, chuẩn bị cho những thay đổi mang tính bước ngoặt của thị trường chứng khoán Việt Nam trong giai đoạn tiếp theo.

Năm 2015 được xem là năm bản lề, chuẩn bị cho những thay đổi mang tính bước ngoặt của thị trường chứng khoán Việt Nam trong giai đoạn tiếp theo.

Chính vì vậy, một trong những nhiệm vụ quan trọng mà cơ quan quản lý đặt ra trong năm 2015 là xây dựng nền tảng pháp lý cho thị trường, thúc đẩy dòng vốn đầu tư theo hướng quy mô hơn và chất lượng hơn, TS.Vũ Bằng, Chủ tịch Ủy ban Chứng khoán Nhà nước, cho biết.

Mức vốn hoá tương đương 31% GDP
Sau những biến động mang tính đặc thù của năm 2014, thị trường chứng khoán Việt Nam có đạt được mục tiêu như kỳ vọng không, thưa ông?

Trong năm 2014, chúng ta chứng kiến thị trường chứng khoán trải qua những thăng trầm do tác động từ sự kiện biển Đông, biến động giá dầu trên thế giới và tác động chính sách tiền tệ, tuy nhiên thị trường vẫn đạt kết quả hết sức tích cực.

Sự hồi phục của thị trường chứng khoán Việt Nam được xếp vào danh sách các nước có thị trường chứng khoán hồi phục đứng đầu trên thế giới. Cuối năm, các chỉ số chứng khoán đều tăng so với cuối năm 2013, VN-Index tăng 8,12% và HNX-Index tăng 22,32%.

Quy mô huy động vốn qua thị trường chứng khoán ước đạt 280 nghìn tỷ đồng, tăng 7% so với năm 2013. Mức vốn hoá thị trường tăng 11,82% so với năm 2013, tương đương 31% GDP.

Đặc biệt thanh khoản thị trường có sự cải thiện rõ rệt, quy mô giao dịch bình quân mỗi phiên đạt 5.575 tỷ đồng, tăng 107% so với 2013, trong đó quy mô giao dịch cổ phiếu và chứng chỉ quỹ bình quân mỗi phiên đạt 2.967 tỷ đồng/phiên, tăng 116%; quy mô giao dịch trái phiếu bình quân đạt 2.607 tỷ đồng/phiên, tăng 98%.

Bên cạnh đó, năm qua, công tác tái cấu trúc thị trường có bước phát triển tích cực, chuẩn bị nền tảng quan trọng cho việc phát triển thị trường chứng khoán theo chiều sâu, đặc biệt là phát triển thị trường chứng khoán phái sinh, gắn cổ phần hóa với niêm yết là một trong những mục tiêu quan trọng mà chúng ta đang triển khai cho những năm tới, sang đến năm 2016.

Mặc dù khó khăn nhưng quy mô huy động vốn qua cổ phiếu của năm 2014 đã đạt bằng năm cao nhất 2006. Sự tăng trưởng này đến từ đâu, thưa ông?

Năm 2014, tổng giá trị huy động vốn qua thị trường chứng khoán là 280 nghìn tỷ đồng, bao gồm: huy động vốn qua trái phiếu tiếp tục tăng mạnh, đạt khoảng 241 nghìn tỷ đồng (tăng 24% so với năm 2013); huy động qua phát hành cổ phiếu, trái phiếu doanh nghiệp ra công chúng và cổ phần hóa là 26 nghìn tỷ đồng, phát hành riêng lẻ đạt hơn 12 nghìn tỷ đồng.

Đặc biệt trong năm 2014, đấu giá cổ phần hóa có bước phát triển quan trọng. Trong năm 2014 đã có 143 doanh nghiệp nhà nước cổ phần hóa với giá trị huy động vốn đạt 13 nghìn tỷ đồng, gấp hơn 4 lần năm 2013 và 15 lần năm 2012.

Kết quả này là do sự chỉ đạo quyết liệt của Chính phủ, các bộ ngành, tổng công ty trên cơ sở Quyết định 51 của Thủ tướng Chính phủ.

Về phía thị trường chứng khoán, cũng đã nỗ lực trong việc rút ngắn quy trình, thủ tục, kịp thời tháo gỡ các vướng mắc, nâng cấp hệ thống công nghệ đấu giá, quảng bá và hợp tác chặt chẽ với các cơ quan, doanh nghiệp liên quan.

So với năm 2013, quy mô huy động vốn đã tăng hơn, nhưng chưa thực sự có huy động lớn. Số lượng huy động vốn qua cổ phiếu năm 2014 bằng năm cao nhất (2006), tuy nhiên với quy mô thị trường lớn như hiện nay thì kết quả đó chưa thật tốt lắm.

Huy động vốn qua thị trường chứng khoán (Đơn vị: tỷ đồng)

Kiểm soát tiền từ ngân hàng vào chứng khoán là đúng

Vậy kết quả chưa tốt lắm đó, cụ thể là gì, thưa ông?

Nhìn chung huy động vốn qua thị trường chứng khoán có nhiều tiến bộ hơn trước, đặc biệt là phát hành riêng lẻ tăng đã giúp doanh nghiệp có được ngay nguồn vốn để tái cấu trúc và đầu tư phát triển. Tuy nhiên, trong năm 2014, mặc dù kinh tế vĩ mô hồi phục tốt hơn năm 2013 nhưng chưa lấy lại được đà của các năm trước khủng hoảng 2008.

Theo thống kê, bình quân các công ty niêm yết trên toàn thị trường, chỉ số hàng tồn kho vẫn không giảm và nợ ngắn hạn của doanh nghiệp vẫn tăng. Mặc dù doanh thu, lợi nhuận tính toàn thị trường tăng so với 2013, nhưng nếu đi sâu phân tích vào một số chỉ tiêu cụ thể như ROE, ROA thì tại một số công ty yếu kém vẫn còn thấp.

Vì vậy, ngoài các doanh nghiệp làm ăn tốt, hiệu quả, có dự án, đầu ra thì dễ dàng huy động vốn, các doanh nghiệp yếu kém thì vẫn còn khó khăn.

Trong năm 2014, dòng vốn nóng từ ngân hàng chảy vào thị trường chứng khoán đã có những tác động tiêu cực tới thị trường. Là cơ quan quản lý thị trường chứng khoán, xin ông cho biết thực trạng về dòng vốn này?

Theo số liệu tổng hợp do các công ty chứng khoán báo cáo đến tháng 10/2014 (trước thời điểm ban hành Thông tư 36), lượng margin là trên 17.000 tỷ đồng, trong đó, 10.000 tỷ đồng công ty chứng khoán vay ngân hàng làm margin, 7.000 tỷ đồng huy động từ nguồn khác.

Tuy nhiên thực tế dòng tiền ngân hàng chảy vào chứng khoán qua 3 nguồn chính.

Thứ nhất, khối lượng margin của các công ty chứng khoán bằng nguồn vốn vay của ngân hàng.

Thứ hai, các khoản cầm cố cho vay trực tiếp của các ngân hàng cho việc đầu tư cổ phiếu và trái phiếu, các khoản ngân hàng ủy thác qua công ty quản lý quỹ để đầu tư vào thị trường chứng khoán.

Thứ ba, đầu tư trực tiếp của các ngân hàng vào cổ phiếu, trái phiếu niêm yết và không niêm yết.

Như vậy dòng vốn các ngân hàng đưa vào thị trường chứng khoán có thể lớn hơn nhiều mức trần hiện nay. Vì vậy, cần có các giải pháp, lộ trình xử lý thích hợp để đưa về mục tiêu dự kiến đề ra.